

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
Situational leadership of educational institution administrators
Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational
Service Area Office, Area 1

สุปราณี คลั่งจินดา, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, กฤษฎา วัฒนศักดิ์,
วิทยาลัยนครราชสีมา

Suprani Khlangchinda, Wiralpach Wongwatkasem, Kritsada Wattanasak,
Nakhon Ratchasima College

E-mail : 650401320153@nmc.ac.th, wiralpat@nmc.ac.th, krisda@nmc.ac.th

(Received : 22 December 2023 ; Edit : 20 January 2024 ; accepted : 24 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครซี่และมอร์แกน การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันในขนาดของสถานศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกฎระเบียบข้อบังคับและการใช้คำสั่งของโรงเรียน ในการบังคับให้คนที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ ส่งเสริมผลงานและความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะครู ดูแลการปฏิบัติงานของครูคอยชี้แนะครู อย่างเป็นกันเองมากขึ้น ให้ครูเข้าใจถึงปัญหาความรับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติตามแผนให้สำเร็จครูจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแสดงเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับปฏิบัติอย่างไร และสร้างขวัญกำลังใจ ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นทำงานได้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำตามสถานการณ์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of leadership according to the situation of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1 2) To compare the leadership according to the situation of school administrators. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1 3) to study guidelines for developing leadership according to the situation of school administrators. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1 The sample groups used in the research were school administrators and teachers. Schools under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1, academic year 2023, number 322 students, by determining the sample group according to the Krejci and Morgan ready-made tables. simple randomization The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.80-1.00. and the reliability of the entire test was 0.98. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. t- tests e and F – tests.

The findings of the study suggest that 1) Leadership level according to the situation of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall and each aspect is at a high level. 2) Results of comparing opinions on leadership according to the situation of school administrators. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified by position. and the size of educational institutions, it was found that overall there were different practices that were statistically significant at the .05 level. When considering each aspect, there were no differences in practices in the size of educational institutions. And classified according to work experience, it was found that overall and each aspect were not different. 3) Guidelines for developing leadership according to the situation of school administrators Under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 1, it was found that school administrators should emphasize rules and regulations and the use of school orders. To force people under your command to do work Monitor teachers' performance to the best of their ability. Promote work and relationships within the teaching group Supervise the work of teachers and provide guidance to teachers. more friendly Provide teachers with an understanding of the issue of responsibility for the successful implementation of the plan. Teachers will be allowed to perform the act themselves. and decide on how to act When do you practice it? and build morale Makes teachers more enthusiastic and able to work to their fullest potential.

Keywords : leadership, Situational Leadership, school administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันอยู่ในยุคที่มีการแข่งขันสูงและจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดปัญหาและวิกฤติการณ์ต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในสภาวะการณ์เช่นนี้ การพัฒนากำลังคนของไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาและเป็นเครื่องชี้นำสังคม ผู้ได้รับการศึกษาย่อมเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบายที่หลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจ กำหนดมาตรฐานการศึกษาและประกันคุณภาพ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ ซึ่งเป็นหัวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพ่วงองค์การสู่ความสำเร็จนั้น จึงต้องมีพฤติกรรมหรือขีดความสามารถ อันเป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่เทียบพร้อมไปด้วยทั้งคุณลักษณะด้านความรู้ ทักษะ ลักษณะเฉพาะตัว พฤติกรรมประกอบกัน ทำให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่บรรลุผลสำเร็จและเป้าหมายได้ตามที่กำหนดไว้ (พรชัย เจตมานัน, 2560)

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เป้าหมายในการวางแผนทางการศึกษาเพื่อเป็นทิศทางและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีศักยภาพในการแข่งขันในสังคม และได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมในทุกช่วงวัย พร้อมทั้งมีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน แต่ยังคงพบว่า มีอุปสรรคและข้อจำกัดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อาทิ ปัญหาเด็กเรียนออกกลางคัน เด็กที่ไม่เรียนต่อ เด็กไม่มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลคะแนนค่าเฉลี่ยในภาพรวมลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมา รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา เช่น สมรรถนะและคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ความต่อเนื่องในการพัฒนานโยบาย ตลอดจนความเหมาะสมของระบบการวัดผลและประเมินคุณภาพการศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่ระดับสากล ซึ่งเมื่อได้พิจารณาจากปัญหาและเงื่อนไขข้อจำกัดต่าง ๆ ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ต้องทบทวนแนวทางการพัฒนา และการวางแผน กำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2566)

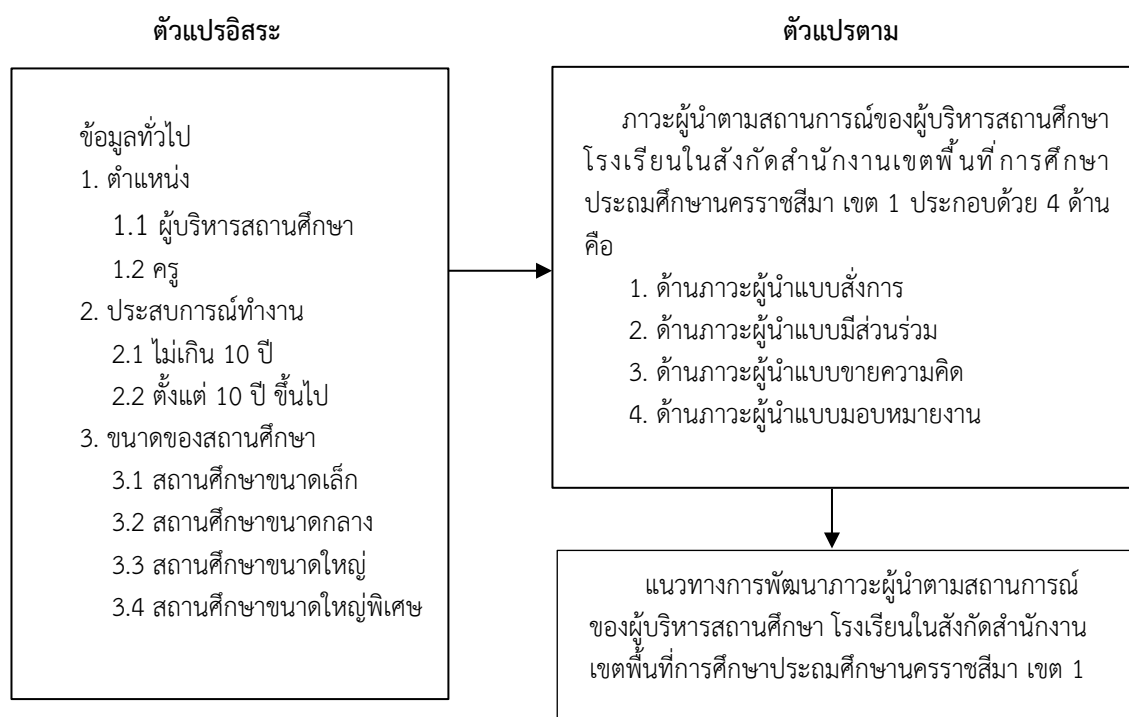
ด้วยเหตุผลดังกล่าว เห็นได้ชัดว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาในยุคใหม่ บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดความมั่งคั่งในทุก ๆ ด้าน เพื่อก้าวทันต่อการเป็นพลวัตของโลกปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อนำผลของการวิจัยนี้ ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะได้ปรับปรุงแบบภาวะผู้นำลักษณะผู้นำที่ทันยุคสมัยต่อกระแสที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำตามสถานการณ์ จากการสังเคราะห์ของ นักวิชาการและนักการศึกษา ศึกษา Fiedler (1967 อ้างถึงใน วิษณุกร แดงแก้ว, 2563), Reddin (1970 อ้างถึงใน วิษณุกร แดงแก้ว, 2563), House and Mitchell (1974 อ้างถึงใน วิษณุกร แดงแก้ว, 2563), Hersey and Blanchard (2001), ธนะชัย เชาว์พลกรัง (2554), สุวรรณ วิไลวัลย์ (2554), โชติกา พรหมเทศ (2557), ชัชฎา เมธิทรงกิจ (2558), พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์ (2557), พัทธกานต์ อุทองมาก และอดุลย์ วงศ์ศรีคุณ (2559), วรณพร ตรีชัยศรี (2561) และ ชัยณรงค์ สร้างช้าง (2561)

ภาพที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ซึ่งปฏิบัติงานในขนาดของสถานศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จากสถานศึกษาทั้งหมด 142 สถานศึกษา จำนวน 2,048 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970 อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ, 2559 : 132) ได้กลุ่มตัวอย่างง่าย จำนวน 322 คน โดยทำการเปรียบเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างระหว่างจำนวนประชากรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูทั้งหมดกับจำนวนประชากรของครูในแต่ละอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบบการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มเขตอำเภอตามพื้นที่ตั้งในสังกัด คือ อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอโนนสูง รวม 2 อำเภอ

ขั้นที่ 2 เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง จำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อสุ่มสถานศึกษาแต่ละขนาด ในแต่ละอำเภอขนาดละ 1 โรงเรียน ดังนี้สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง 2 โรงเรียนและสถานศึกษาขนาดเล็ก 2 โรงเรียน รวม 8 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มจำนวนครูผู้ตอบแบบสอบถามจากแต่ละสถานศึกษาตามขนาดสถานศึกษาที่กำหนด ตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างให้ครบตามที่กำหนดไว้

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

- 1) ตำแหน่ง
 - 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2) ครู
- 2) ประสบการณ์การทำงาน
 - 2.1) ไม่เกิน 10 ปี
 - 2.2) ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป
- 3) ขนาดของสถานศึกษา
 - 3.1) สถานศึกษาขนาดเล็ก
 - 3.2) สถานศึกษาขนาดกลาง
 - 3.3) สถานศึกษาขนาดใหญ่
 - 3.4) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

2. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำตามสถานการณ์ จากการสังเคราะห์ของนักวิชาการและนักการศึกษา ศึกษา Fiedler (1967 อ้างถึงใน วิษณุกร แดงแก้ว, 2563), Reddin (1970 อ้างถึงใน วิษณุกร แดงแก้ว, 2563), House and Mitchell (1974 อ้างถึงใน วิษณุกร แดงแก้ว, 2563), Hersey and Blanchard (2001), ธนะชัย เชาว์พลกรัง (2554), สุวรรณ วิไลวัลย์ (2554), โชติกา พรหมเทศ (2557), ชัชฎา เมธีทรงกิจ (2558), พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์ (2557), พัทธกานต์ อุทองมา และอดุลย์ วังศรีคุณ (2559), วรณพร ตรีชัยศรี (2561) และ ชัยณรงค์ สร้างช้าง (2561) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ
- 2) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

- 3) ด้านภาวะผู้นำแบบขยายความคิด
- 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบสอบถามจากการศึกษางานวิจัยของ วิชาญกร แต่งแก้ว แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert Scale) (ไพศาล วรคำ, 2561: 252) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำแนวคิดและทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้จากศึกษาสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ความถูกต้องของรูปแบบ ภาษาที่ใช้ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน
7. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นรายฉบับ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.978
8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ (try out) แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำนวน 7 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามให้กับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในการตอบแบบสอบถาม แจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความร่วมมือจัดส่งแบบสอบถามที่ทำแล้วมายังผู้วิจัยในกรณีที่ยังไม่ได้แบบสอบถามคืนจากสถานศึกษา ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บแบบสอบถามจากสถานศึกษาด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน และนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดทำข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องกับประเด็นข้อคำถามกับนิยามศัพท์ คำอำนจการจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

2. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นและการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) หากพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's method) ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2566)

ตัวแปร

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำตามสถานการณ์ จากการสังเคราะห์ของนักวิชาการและนักการศึกษา ศึกษา Fiedler (1967 อ้างถึงใน วิษณุกร แต่งแก้ว, 2563), Reddin (1970 อ้างถึงใน วิษณุกร แต่งแก้ว, 2563), House and Mitchell (1974 อ้างถึงใน วิษณุกร แต่งแก้ว, 2563), Hersey and Blanchard (2001), ธนะชัย เชาวพลกรัง (2554), สุวรรณ วิไลวัลย์ (2554), โชติกา พรหมเทศ (2557), ชัชฎา เมธีทรงกิจ (2558), พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์ (2557), พัทธกานต์ อุ่ทองมาก และอดุลย์ วังศรีคุณ (2559), วรรณพร ตรีชัยศรี (2561) และ ชัยณรงค์ สร้างช้าง (2561) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ
- 2) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม
- 3) ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด
- 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open End) โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์งานวิจัยดังนี้

สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้างมีคำถามในแต่ละส่วนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยการบันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์ ทำการบันทึกใน 2 ลักษณะ คือ การบันทึกเสียง ซึ่งบันทึกตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งการสัมภาษณ์แล้วเสร็จ และการบันทึกด้วยการจด ซึ่งผู้สัมภาษณ์ทำการบันทึกประเด็นสำคัญที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์ และการบันทึกหลังสัมภาษณ์คือ ทำการถอดเทปและตรวจสอบความถูกต้อง นำบทสัมภาษณ์มาพิมพ์เป็นบันทึกและทบทวนเนื้อหาทั้งหมด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ขึ้นเอง และผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนที่ 1-5 เช่นเดียวกับการวิจัยระยะที่ 1 มีการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับการวิจัยระยะที่ 1 และดำเนินการขั้นตอนต่อไปดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 3 คน
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้ (try out) แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 7 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์มาพิมพ์เป็นบันทึก ทบทวนเนื้อหาทั้งหมดและตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในคำถามแบบปลายเปิด แบบเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ คือ ความถี่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.26	0.75	มาก	2
2	ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.26	0.75	มาก	2
3	ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	4.26	0.76	มาก	1
4	ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.23	0.73	มาก	4
ภาพรวม		4.25	0.75	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.75) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.73)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูของครูที่มีต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน มีผลการวิจัยดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	p-value
		ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.52	0.44	4.24	0.77	2.744*	0.010
2	ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.57	0.51	4.23	0.77	2.890*	0.007
3	ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	4.63	0.43	4.23	0.77	3.973*	0.000
4	ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.48	0.41	4.22	0.75	2.727*	0.010
ภาพรวม		4.55	0.45	4.23	0.77	3.084*	0.007

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยการรับรู้ของครูที่มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าตำแหน่งครู

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน		t	p-value
		ไม่เกิน 10 ปี	ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป		

		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.17	0.76	4.31	0.75	-1.544	0.124
2	ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.19	0.79	4.29	0.74	-1.149	0.251
3	ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	4.17	0.77	4.31	0.75	-1.557	0.121
4	ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.14	0.77	4.28	0.71	-1.667	0.097
ภาพรวม		4.17	0.77	4.30	0.74	-1.479	0.148

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยการรับรู้ของครูที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 10 ปี

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีผลการวิจัยดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	ระหว่างกลุ่ม	3.495	3	1.165	2.069	0.104
	ภายในกลุ่ม	179.080	318	0.563		
	รวม	182.575	321			
ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.078	3	0.359	0.629	0.597
	ภายในกลุ่ม	181.528	318	0.571		
	รวม	182.606	321			
ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	ระหว่างกลุ่ม	1.052	3	0.351	0.604	0.613
	ภายในกลุ่ม	184.545	318	0.580		
	รวม	185.597	321			
ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.554	3	0.518	0.963	0.410
	ภายในกลุ่ม	170.993	318	0.538		
	รวม	172.547	321			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.182	3	1.394	2.756*	0.043
	ภายในกลุ่ม	160.865	318	0.506		
	รวม	165.047	321			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

4. ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกฎระเบียบข้อบังคับและการใช้คำสั่งของโรงเรียน ในการบังคับให้คนที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ ส่งเสริมผลงานและความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะครู ดูแลการปฏิบัติงานของครูคอยชี้แนะครู อย่างเป็นกันเองมากขึ้น ให้ครูเข้าใจถึงปัญหาความรับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติตามแผนให้สำเร็จครูจะได้รับอนุญาตให้

ดำเนินการแสดงเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับปฏิบัติอย่างไร ปฏิบัติเมื่อไร และสร้างขวัญกำลังใจ ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นทำงานได้อย่างเต็มที่

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำแบบขยายความคิด รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันอยู่ในยุคที่มีการแข่งขันสูง ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ได้มีรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยกำหนดวิธีการและเป้าหมายของงาน ให้เกียรติ ไว้วางใจ การมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ การเอาใจใส่ความเป็นอยู่ และความต้องการส่วนบุคคลและกำหนดเป้าหมายและพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง ชัยณรงค์ สร้างช้าง (2561 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิญญูกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกร แดงแก้ว (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถออกคำสั่ง ให้คำแนะนำ แต่ละสถานการณ์ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกมาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบหรือวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาพยายามให้บุคลากรปฏิบัติงานได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิญญูกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา โพธิ์อัน (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สามารถรับรู้และปรับตัวให้ทันต่อความรวดเร็วที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรภรณ์ โนนทอง (2566) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีนินาฏ จิระพรพาณิชย์ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการเปรียบเทียบ จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชนครราชสีมา เขต 1 มีความหลากหลายทางบริบทของสถานศึกษา การบริหารงานสถานศึกษาจึงมีการจัดรูปแบบแตกต่างกันไป บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กจะใกล้ชิด เข้าถึง รับผิดชอบงานบริหารฝ่ายต่าง ๆ มากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีจำนวนบุคลากรมาก จะมีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะงานนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพร ตันหยง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรินทร์ โนนทอง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำแนกตามการปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนครราชสีมา เขต 1 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกฎระเบียบ ข้อบังคับและการใช้คำสั่งของโรงเรียน ในการบังคับให้คนที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ 2) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมผลงานและความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะครู โดยปกติจะให้อิสระครูปฏิบัติงานกันเองโดยไม่เข้าไปควบคุม และให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาที่ครูยังไม่สามารถแก้ไขตนเองได้ 3) ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูแลการปฏิบัติงานของครูคอยชี้แนะครู ให้ความเป็นกันเองมากขึ้น และควรปฏิบัติตามแผนและรับผิดชอบในมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติ ครูในโรงเรียนมีผลงานสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำแนะนำสนับสนุนและชี้แจงให้ครูเข้าใจถึงปัญหาความรับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติตามแผนให้สำเร็จครูจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแสดงเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับปฏิบัติอย่างไร ปฏิบัติเมื่อไร สร้างขวัญกำลังใจ ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นทำงานได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งควรมีการกระจายอำนาจตามโครงสร้างบริหาร ผู้บริหารมีหน้าที่ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบ เมื่อมอบหมายงานนั้นแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนครราชสีมา เขต 1 ดำเนินการจัดการศึกษาในพัฒนาและยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ส่งผลต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาในยุคใหม่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำหรือสั่งการในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิชญกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารควรใช้สถานการณ์ที่สมาชิกขาดความรู้และทักษะโดยจะต้องให้ครูได้คิดสร้างสรรค์ และแสดงศักยภาพออกมาอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธกานต์ อุทองมาก และอดุลย์ วังศรีคุณ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้แบบภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 1) แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์การสั่งการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกฎระเบียบ ข้อบังคับและการใช้คำสั่งของโรงเรียนในการบังคับให้บุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง และต้องตรวจสอบดูว่าเขาเหล่านั้นได้ปฏิบัติงานอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้หรือไม่เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ ผู้บริหารสามารถชักจูงว่าล้มลือให้ครูรับงานไปปฏิบัติเพื่อให้งานเหล่านั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 2) แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ การขายความคิด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูแลการปฏิบัติงานของครูคอยชี้แนะบ้างว่าครูขาดความสามารถในการทำงานอะไร และความเป็นกันเองมากขึ้น แต่ถ้าผู้ตามได้รับการสนับสนุนให้ทำพฤติกรรมนั้นการให้รางวัลก็จะทำให้เกิดความเต็มใจที่จะรับผิดชอบงานและกระตือรือร้นที่จะทำงานมากขึ้น 3) แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ การมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนไม่ออกคำสั่ง กระตุ้นให้ครูใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาต่อไป สำหรับครูที่มีความพร้อมระดับนี้ ความน่าจะเป็นไปได้ด้านประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงสุด ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันในการตัดสินใจบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 4) แบบภาวะ

ผู้นำตามสถานการณ์ มอบหมายงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำแนะนำสนับสนุนและชี้แจงให้ครูเข้าใจถึง ปัญหา ความรับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติตามแผนให้สำเร็จครูจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแสดงเอง และตัดสินใจ เกี่ยวว่าปฏิบัติอย่างไร ปฏิบัติเมื่อไร โดยจะมอบความรับผิดชอบในกระบวนการดำเนินงานทั้งหมดให้กับครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการใช้กฎและระเบียบ เพื่อให้งานสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษา และให้ความสำคัญเน้นการใช้กฎและ ระเบียบเพื่อให้งานสำเร็จ เข้ามาใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคลากร ในสถานศึกษา อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับ บุคลากรในสถานศึกษา อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานศึกษา

1.3 ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เข้าไปควบคุม กำกับ การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรเข้าไปควบคุม กำกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ควรให้อิสระในการทำงานของบุคลากรโดยให้คำแนะนำ และคอย สอดถามปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุตามกำหนด

1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไว้วางใจให้บุคลากร ในสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยอิสระ มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรไว้วางใจให้บุคลากรใน สถานศึกษาปฏิบัติงานโดยอิสระ เพื่อให้เกิดการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2.3 ควรศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ก้องภพ วิษณุกุล. (2564). **ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพ**
ด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. วิทยานิพนธ์
 มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ชัยภูม ธีรทรงกิจ. (2558). **การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์**
อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชัยณรงค์ สร้างช้าง. (2561). **โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัด**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- โชติกา พรหมเทศ. (2557). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์กับ**
ประสิทธิภาพสถานศึกษา และแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชนะชัย เขียวพลกรัง. (2554). “แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4” **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 34(1-2) :
 61 - 69.
- ธัญพร ต้นหยง. (2560). **การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน**
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะ
 ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรชัย เจดามาน. (2560). **ผู้บริหารโรงเรียน 4.0 พลัสขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2566.
 จาก : <http://www.krootom101.com/file/Content32.html>.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ. (2562). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 138 ตอนที่ 57 ก, 1 พฤษภาคม
 2562.
- พัชรินทร์ โนนทอง. (2566). “ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
 โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู”
วารสารวิชาการแสงอีสาน, 20(1) : 1-18.
- พัทธกานต์ อุทองมาก และอดุลย์ วังศรีคุณ. (2559). **การศึกษภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา**
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. ใน **ขั้มภิษา ต้นตีสันติสม**
 (บรรณาธิการ). **การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3**, 328 - 336.
 กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พิมพ์ลักษณ์ จันทวงศ์. (2557). **แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน**
ท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ไพศาล วรคำ. (2561). **การวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 9. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ. (2559). **การศึกษาอิสระ Independent Studies.** กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพ
 การพิมพ์และสตีวดีโอ.
- วรรณพร ตรีชัยศรี. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป่า**
องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2.
 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิชณุกร แดงแก้ว. (2563). **ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน**

- ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 : นครราชสีมา.
- _____. (2566). สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566 (10 มิถุนายน 2566). สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 : นครราชสีมา.
- สินีนากู จิระพรพาณิชย์. (2562). “ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความ
คิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(33) : 256-262.
- สุวรรณ วิไลวัลย์. (2554). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของ
ทีมงานของหัวหน้าส่วนบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด. วิทยานิพนธ์บัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัครา โพธิ์อ้น. (2558). “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 4(1) : 143 –
150.
- Hersey, P., and Branchard, K. (2001). **Management of organizational behavior**. Englewood Cliffs.
New Jersey : Prentice Hall.House, R. J. and Mitchell, T. R.